Nr. 7 Rocznik XXV.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f. 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer. Tygodniowo w Krakowie 40 h, z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru wieczornego 6 h
Oba wydania razem 10 h w mieście i na prowincyi.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi dwa razy dziennie: rano i wieczór.
WYDANIE WIECZORNE.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Dział inseratowy: ul. Gołębia L. 2, I. p.
Telef. Nr. 1354. Konto czek. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 24 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Car o pokoju. — Pogrom w Astrachaniu.

Komunikat austryacki.

Urzędowo donoszą 5 stycznia: Wiedeń, 5 stycznia.

Odparcie rosyjskiej ofenzywy w Besarabii. Silny rosyjski ogień działowy. Ataki pod Toporowcami.

Nasze wojska w Galicyi wschodniej i na granicy Bukowiny walczyły także wczoraj na wszystkich punktach zwycięsko. Na froncie besarabskim wystąpił nieprzyjaciel w pierwszych godzinach popołudniowych ponownie z najsilniejszym ogniem działowym. Atak piechoty był skierowany na nasze pozycye koło Toporowiec i na granicy państwa na wschód od Rarańczy. Atakujący występował miejscami przeciw naszym liniom w ośmiu szeregach. Jego kolumny załamały się przed naszemi przeszkodami, ale przeważnie wśród wielkich strat już wcześniej. Chorwackie i południowo-węgierskie pułki współzawodniczą w wytrwałości wśród najcięższych stosunków. Także ataki na szańce mostu koło Uścieszka i w okolicy Jazłowic spotkał ten sam los jak wypady koło Toporowiec. Dalej na północ żadnych szczególnych wydarzeń.

Walki artyleryjskie na Pobrzeżu.

Wskutek przejrzystszego powietrza była działalność artyleryi wczoraj po południu na całym froncie Pobrzeża bardziej ożywioną i w obszarze Krn, a zwłaszcza koło Oslavii, osiągnęła wielką gwałtowność. Nowy atak na zajęty przez nasze wojska okop na północ od Dolje i atak granatami ręcznymi na naszą pozycyę na północ Monte San Michale zostały odparte.

Nasi lotnicy rzucili bomby na wojskowe objekty w Ala i Strigno.

Południowo-wschodni teren wojny.

Żadnej zmiany.

Zastępca szefa sztabu generalnego *von Hoefer,* marszałek polny porucznik.

Komunikat niemiecki.

Urzędowo donoszą 5 stycznia: Berlin, 5 stycznia.

Francuski teren wojny.

Walki artyleryi i minowe w kilku miejscach frontu.

Rosyjski i bałkański teren wojny.

Położenie niezmienione.

Naczelne kierownictwo armii.

Misya Szebeki w Bukareszcie.

Berlin, 5 stycznia.

Korespondent „Voss. Ztg“ donosi o celu podróży Szebeki w Bukareszcie. Szebeko, który jest obecnie pomocnikiem ministra spraw zagranicznych, chciał się poinformować o stosunkach politycznych w Rumunii. Tamtejszy poseł rosyjski Koziel-Poklewski — pisze korespondent „Voss. Ztg“ — jest człowiekiem ograniczonym, który wszystko to o czem mu doniesie Take Jonescu, uważa za zupełną prawdę; z tego zaś wynika zawsze, że Rumunia gotowa iść z Rosyą. Tego rodzaju mylne informacye doprowadziły do wielu politycznych i wojskowych niepowodzeń. Otóż Szebeko, który był poprzednio posłem rosyjskim w Bukareszcie miał sposobność poznać faktyczne stosunki na podstawie własnych spostrzeżeń. **Rumunia żywi dla koalicyi wiele sympatyi, jednak nie ma najmniejszej ochoty walczyć po jej stronie.** Nastrój widoczny jest w czasie obrad parlamentu. Natomiast federacya unionistyczna nie domaga się natychmiastowego wypowiedzenia wojny państwom centralnym, lecz zarzuca tylko rządowi, że „nie wykorzystał odpowiedniej chwili do urzeczywistnienia narodowego ideału“.

Rusofile rumuńscy obawiają się w tej chwili, że **Rumunia postąpi wręcz przeciwnie**, aniżeli oni sobie wyobrażali. Z tego powodu rozsiewają kłamstwa o państwach centralnych. Donoszą np. w swej prasie, że odkryto w Bukareszcie spisek, uplanowany przez policyę budapeszteńską, który miał na celu zamordowanie Jonescu i Filipescu. Po przeprowadzeniu śledztwa pokazało się, że doniesienie to jest czczym wymysłem.

Niemiecki atak powietrzny na Saloniki.

Berlin, 5 stycznia.

„Voss. Ztg.“ donosi: Niemiecki atak powietrzny na Saloniki, który był powodem aresztowania konsulów państw centralnych, uwieńczony był nadspodziewanie pomyślnym skutkiem. Skierowany on był przeciwko francuskiemu obozowi, położonemu w północno-zachodniej stronie miasta, gdzie namioty żołnierzy stoją jeden obok drugiego i nagromadzona jest wielka ilość koni.

Atak był zupełnie niespodziewany, nie sądzono bowiem, aby Niemcy odważyli się na tak niebezpieczną wyprawę.

Obecnie Francuzi i Anglicy obawiają się o wielkie parowce znajdujące się w porcie. Wszelkie wyładowywanie w nocy wstrzymano. Port znajduje się obecnie w zupełnych ciemnościach. Wszędzie panuje przerażenie, albowiem wszyscy obawiają się następnego napadu powietrznego Niemców.

„Persya“.

Londyn, 5 stycznia.

Jak Reuter donosi wyrażają angielskie dzienniki oburzenie z powodu zatopienia okrętu „Persya“ i oświadczają, że wydarzenie z okrętem tym ma wiele podobieństwa do sprawy okrętu „Lusitania“ i może tylko wzmocnić silny zamiar Anglików prowadzenia dalej walk. Czyn ten uczyni serca Anglików twardemi i spowoduje ich, aby nie słowami lecz czynami objawili czego chcą.

Z Rosyi.

Car o pokoju.

Petersburg, 5 stycznia.

(BK). Podczas parady wojskowej, urządzonej dnia 2 stycznia, wygłosił car przemówienie do żołnierzy, odznaczonych orderem św. Jerzego. W przemówieniu tem powiedział car: „Bądźcie o to spokojni, że — jak to powiedziałem na początku wojny — **nie wcześniej zawrę pokój, zanim nie wypędzimy ostatniego nieprzyjaciela z naszego obszaru**, oraz **że zawrę pokój tylko w pełnej zgodzie z naszymi sojusznikami**, z którymi jesteśmy połączeni nietylko przez pisane układy, ale także prawdziwą przyjaźnią i krwią“.

Pogrom żydów w Astrachaniu.

Berlin, 5 stycznia.

„Berl. Tagebl.“ donosi ze Sztokholmu: W komisyi budżetowej Dumy poseł Winogradow wygłosił senzacyjną mowę, w której podał **szczegóły o pogromie żydów w Astrachaniu. Pogrom ten urządziła policya**, a trwał on dwa dni. Sklepy żydowskie splądrowano, a wielu żydów zabito.

Mimo że domagano się od Chwostowa ukarania policyi, **ten odmówił żądaniu.** Chwostow przyznał, że ministerstwo poleciło **nie czynić żadnych kroków celem tłumienia pogromów żydowskich.** Dla uspokojenia zaznaczył tylko, że okólnik ten ministerstwo odwołało.

Debata nad pokojem w Dumie.

Berlin, 5 stycznia.

„Lokalanzeiger“ donosi: Na ostatniem posiedzeniu komisyi budżetowej Dumy, które to posiedzenie uważa prasa rosyjska za „historyczne“, wygłosił Chwostow wielką mowę. Jednak w wielu sprawach nie dał wyjaśnień. Poseł Aleksandrow oświadczył, że **wojna jest przegrana**, a Rosya stoi przed ogólnem rozprzężeniem, dlatego zapytać należy, do czego to doprowadzi? Ludność jest znużona i stara się zapomnieć o wojnie, używając przyjemności. **Prawica cieszy się z tego narodowego nieszczęścia** i dąży do odrębnego pokoju.

Chwostow odpowiedział na to, że jest zdziwiony pogłoskami o odrębnym pokoju. Rząd nic o tem nie wie.

Poseł Kereński przedstawił politykę gwałtów Chwostowa, a następnie omawiał nastrój rewolucyjny w kraju.

Z końcowej mowy Chwostowa widocznem jest, że w gabinecie niema jedności.

Posiedzenie trwało od 9 rano do 6 popołudniu.

Ziemstwa i miasta protestują.

Sztokholm, 5 stycznia.

Związek ziemstw i miast w memoryale, wystosowanym do Chwostowa, zaprotestował przeciw odebraniu opieki nad tułaczami i przeniesieniu jej na komitet w. księżnej Tatjany. Protest swój motywuje związek tem, że włożył on wiele pracy w organizacyę pomocy dla tułaczy. Skoro zaś już wszystko zorganizowano, teraz przeszkadza się związkowi w pracy, narażając tułaczy na większą nędzę.

Z Bałkanu.

Dymisya gabinetu Pasicza?

Genewa, 5 stycznia.

Lyoński „Nouvelliste“ donosi ze Skutari: Serbski prezydent ministów Pasicz i wszyscy członkowie gabinetu podali się do dymisyi. Celem dymisyi jest danie zupełnej swobody działania następcy tronu, który sprawuje obecnie rządy w państwie.

Następca tronu nie przyjął dymisyi. Ustąpił tylko dotychczasowy minister wojny, a generał Terricz został zamianowany jego następcą.

Podobno rząd serbski znajduje się w Salonikach.

Jeńcy austryaccy we Włoszech.

Lugano, 5 stycznia.

„Secolo“ donosi z Rzymu, że wszyscy jeńcy austryaccy z Serbii zostali przewiezieni na wyspę Azinara, która znajduje się w pobliżu Sardynii. Klimat tej wyspy jest odpowiedni dla pobytu chorych. Urządzono szpital na 300 łóżek. Jeńcy są bardzo znużeni i smutni, jednak zadowoleni, że poprawiono ich los. Serbię bardzo znienawidzili i nie mogą ukryć zadowolenia z powodu jej klęski. Na ogół stan zdrowia jeńców jest dobry. Wobec Włochów, są grzeczni, jednak podejrzliwi.

Powszechna służba wojskowa w Anglii.

Stanowisko robotników angielskich wobec służby wojskowej.

Kopenhaga, 5 stycznia.

„Berlingske Tidende“ donosi z Londynu, że obecnie zajmuje wszystkich **stanowisko robotników. Kongres związków zawodowych, reprezentujący 3 miliony robotników**, zbiera się 6 stycznia. Sądzą, że kongres **zgodzi się na powszechną służbę wojskową dla nieżonatych, jednak tylko na czas wojny.**

Irlandya będzie zdaje się wykluczona od obowiązku służby wojskowej, by w ten sposób uniknąć opozycyi irlandzkiej w parlamencie.

Asquith wniesie przedłożenie 5 b. m., a będzie ono załatwione do końca stycznia. Opozycya socyalistów i kilku radykałów nie przyczyni się do opóźnienia uchwały. Jest ona również zbyt słaba, by zmusić gabinet do rozwiazania parlamentu i nowych wyborów.

Ustąpienie Simona.

Londyn, 5 stycznia.

(BK). W Izbie gmin zawiadomił prezydent ministrów Asquith, że sir John Simon ustąpił. Obecność Mac Kenny na ławie ministeryalnej wskazuje na to, że nie należy oczekiwać jego ustąpienia.

Rezultaty propagandy Derby'ego.

Londyn, 5 stycznia.

(BK). Sprawozdanie o propagandzie lorda Derby'ego wykazuje następujące cyfry, nie zawierające jednakże mężczyzn, którzy wstąpili do szeregów po dniu 23 listopada 1915 roku. — Ogólna liczba osób nieżonatych w wieku służby wojskowej wynosi 2,179.321, liczba osób żonatych w tymże wieku 2,832.210. Zgłosiło się do służby wojskowej 1,150.000 nieżonatych i 1,679.263 żonatych. Z tej liczby uznano za niezdolnych do służby wojskowej 207.000 nieżonatych i 221.000 żonatych. Do natychmiastowej służby zgłosiło się 103.000 nieżonatych i 113.431 żonatych. Do wstąpienia do służby według terminów dla poszczególnych grup, przewidzianych w systemie Derby'ego, zgłosiło się nieżonatych 840.000 i żonatych 1,344.979. — Liczba osób nieżonatych, które się nie zgłosiły, wynosi 1,029.231, z pośród których 378.071 jest koniecznie potrzebnych w innych zawodach, tak, że pozostaje 651.000 nieżonatych, którzy, chociaż nie są gdzieindziej zajęci w służbie publicznej, mimo tego do służby wojskowej dobrowolnie się nie zgłosili.

Brak jednolitości w gabinecie.

Rotterdam, 5 stycznia.

„Mancherster Guardian“ donosi, że oprócz ministra Simona także Runciman i Mac Kenna nie godzą się na razie na powszechną służbę wojskową. Stawiają oni następujące żądania: 1) Ograniczenie przygotowań wojskowych, 2) terminu przejściowego, gdyż być może, że się uda uratować system werbunku; 3) powszechnej służby z pewnemi ograniczeniami, jeżeli przymus będzie konieczny. Swe żądania przedstawili ci ministrowie na posiedzeniu gabinetu. **Powstają pogłoski, że gabinet nie uchwali obowiązku powszechnej służby wojskowej.**

Jedyną rzecz, którą można przewidzieć, jest to, że unioniści nie zgodzą się na **nowe wybory**, o ile Lloyd George nie pójdzie razem z nimi.

Cytowany dziennik twierdzi, że pogłoski o nowych wyborach są nieprawdziwe.

KRONIKA.

Ku czci bohaterów z pod Rokitny. Aby upamiętnić potomności bezprzykładnego poświęcenia i sławy szarżę kawaleryi polskiej pod Rokitną, ukaże się wkrótce staraniem Naczelnego Komitetu Narodowego **medal**, według pomysłu prof. Jana Raszki. Medal ten, który mieliśmy sposobność widzieć w pracowni prof. Raszki, przedstawia na jednej stronie podobiznę rotmistrza Wąsowicza, Topora Kisielnickiego i Romana Włodka. Na drugiej stronie medalu widnieje ułan polski, atakujący w śmiałym skoku okopy rosyjskie. Medal jest dziełem wysokiego artyzmu i indywidualnością artysty rzeźbiarza w przeprowadzeniu szczegółów odbija od szablonu.

Hołd N. K. N. dla prezydenta Rutowskiego. Z pod dłuta prof. Raszki wyjdzie wkrótce staraniem Naczelnego Komitetu Narodowego medal ku czci prezydenta-obywatela dra Rutowskiego. Na tle pomników Lwowa w dali umieszczonych, widnieje poważna postać Tadeusza Rutowskiego, a na drugiej stronie medalu napis umieszczony wskazuje potomności na wielkiego męża, któremu cześć składa N. K. N.

Brak chleba w Krakowie. Dzisiaj zabrakło już zupełnie chleba i wszystkie prawie piekarnie były zamknięte. Tłumy ludzi napróżno wyczekiwały przed piekarniami i sklepami z chlebem na chleb. Jak się dowiadujemy, jednak dzisiejszy dzień był już ostatnim dniem braku chleba; magistrat bowiem otrzymał już 15 wagonów mąki i zaczął ją już dziś sprzedawać w wydziale aprowizacyjnym piekarzom krakowskim. Mąka ta sprzedawaną była już po cenach podwyższonych, obowiązujących z dniem 1 stycznia b. r. Jutro więc pono zapanują już normalne stosunki chlebowe.

Na pocztę w Modlnicy koło Krakowa dochodzą nas w dalszym ciągu skargi; listy i gazety nie są doręczane we właściwym czasie, listy i kartki wydaje się ludziom obcym, którzy czytają je i po kilka dni u siebie przetrzymują, zanim dojdą do adresata. Gazety nie dochodzą wcale i gdzieś po drodze giną.

Z teatru miejskiego. „Zmęczony Teodor“, przezabawna farsa Maksa Neala, nie schodząca z repertuaru pierwszorzędnych scen niemieckich, zainauguruje w sobotę sezon „karnawałowy“ teatru miejskiego.

„Zmęczonego Teodora“ gra p. Noskowski, ucznicę śpiewu „klasycznego“ pani Gryficz, a jej nauczyciela p. Bończa.

Kradzież mydła. W dniach 20 i 24 grudnia z. r. dokonano włamania w sklepie Gabryela Dekorda i skradziono mydła wartości około 1000 kor. Policya wdrożyła natychmiast śledztwo, na skutek którego inspektor policyi Schimsheimer aresztował sprawców kradzieży. Są to Franciszek Zakropiński lat 21, Józef Bujas lat 17 i Józef Bigos lat 17. Ponadto aresztowano jeszcze Annę Kurek i Józefę Strzelecką, które przechowywały i sprzedawały skradziony towar.

Oszukańcze dostawy w krakowskim komitecie biskupim. W krajowym sądzie karnym toczy się obecnie śledztwo przeciwko kupcom krakowskim Lieblichowi, Immerglückowej i Broderowi o oszukańcze dostawy dla krakowskiego komitetu biskupiego. Mieli oni mianowicie dostarczyć krakowskiemu komitetowi biskupiemu wagon mydła wartości około 100.000 koron, tymczasem mydło to okazało się zupełnie niezdatnem do użytku, i przeciwko oszukańczym dostawcom komitetu biskupiego toczy się obecnie śledztwo.

Brak tytoniu w Krakowie. Od kilku dni zabrakło w Krakowie lepszych papierosów i tytoniu; drobni trafikanci sprzedają tylko najgorsze gatunki, tłumacząc palaczom, iż fabryka chwilowo nie wydaje towaru.

Ułan z pod Rokitny. Podczas słynnej szarży ułanów polskich pod Rokitną, oficer Legionów Zygmunt Jagryn został ciężko ranny i wzięty do niewoli przez Rosyan. Z powodu ciężkich ran amputowano mu lewą nogę. Po sześciomiesięcznej niewoli porucznik Jagryn, wydany przez Rosyę jako inwalida, powrócił do kraju.

Mniejszość czy większość? Po odrębnem głosowaniu w parlamencie powstało pytanie, ilu wyborców względnie członków partyi reprezentuje każde skrzydło frakcyi. Jeden z dzienników partyjnych obliczył że 66 posłów, którzy głosowali we frakcyi i parlamencie za kredytami reprezentuje 365 tysięcy członków partyi a 1372 tysięcy wyborców. Natomiast mniejszość 44 posłów reprezentuje 361 tysięcy członków i 1,300.000 wyborców. Jako podstawę obliczenia przyjęto ostatnie wybory i listę członków partyi z dnia 31 marca 1913 r.

Sztuczne mleko. W Londynie przedsięwzięto próby produkowania sztucznego mleka z orzechów ziemnych, z których się wyrabia olej. Te orzechy zawierają bardzo mało wody, ale w stosunku do swojej wagi wiele składników odżywczych, a tłuszczu 44 proc. wagi jądra. Podług chemicznej analizy jądro orzecha zawiera 25 proc. azotu, 44 proc. tłuszczu a 18 procent cukru i mączki, jest zatem bardzo pożywne. W celu produkowania mleka tłucze się jądro, do którego się dodaje soloną wodę, cokolwiek dekstryny i sole, jakie zawiera mleko. Tę mięszaninę gotuje się zwolna wśród ustawicznego mieszania przy 100 stopniach ciepła. Potem ją się przecedza i dodaje się jeszcze pewien rodzaj tłuszczu. Po upływie dwóch godzin mleko jest gotowe, ale dodaje się do niego mikroby kwasu mlecznego, które sprawiają, że jest odpowiednie jako mleko do picia. Koszta produkcyi mleka sztucznego są tak małe, że to mleko jest o połowę tańsze od naturalnego.

Internowanie poety indyjskiego. Z Londynu donoszą, iż znany poeta indyjski Rabin Tagore, który otrzymał był nagrodę Nobla, w drodze na wystawę światową w Frisco przytrzymany został przez władze angielskie, które go internowały w Kalkucie. Powodem tego jest to, tż Tagore na zgromadzeniu publicznem poddał ostrej krytyce traktowanie Hindusów przez Anglików.

Drewniane buty.

Dziś oszczędność jest potrzebna,
O niej właśnie dzisiaj mówię
Ta potrzeba rozciągnięta
Jest już dziś i na — obuwie.

Dawniej każdy człek przeciętny
Trzy par butów miał na zmianę,
Dzisiaj jedne mu wystarczą,
Jedne tylko, lecz — drewniane.

Wobec nowej oszczędności,
Można słuszną mieć nadzieję,
Że nie będąc nawet w polu
Człek przez wojnę okuleje!...

Repertuar teatru miejskiego.

Czwartek po południu: „Robert i Bertrand“.
Czwartek wieczór: „Wiek miłości“.
Sobota: „Zmęczony Teodor“.
Niedziela po południu: „Pani prezesowa“.
Niedziela wieczór: „Zmęczony Teodor“.
Poniedziałek o godz. 6 wieczorem: „Betleem polskie“.
Wtorek: „Zmęczony Teodor“.
Sroda: „Wiek miłości“.
Czwartek: „Zmęczony Teodor“.

Składki. P. Maciej Nowoświat z Przemyśla złożył część zebranej przez niego na rzecz Polskiego Skarbu Wojskowego na listę personalu kolejowego w Zagórzu kwotę 30 koron.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).